

Dr. Gonda István (1947-2022)

Gonda István 1947. március 19-én született Kisvárdán, ahol 9 éves koráig élt szüleivel és három testvérével, majd családjával Debrecenbe költözött. Középiskolai tanulmányait a Debreceni Vegyipari Technikumban végezte, majd a Nyíregyházi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban szőlő-gyümölcs tagozaton szerzett szakképesítést. Az Újfehértói Gyümölcskutató Intézetben kezdett dolgozni, mint kutatási segéderő, majd katonaeveit letöltve beiratkozott a budapesti Kertészeti Egyetem levelező természetszakára. 1976-ban, Gyuró Ferenc témavezetésével szerezte meg egyetemi diplomáját.

Az Újfehértói Gyümölcskutató Intézetben 25 évig dolgozott, kutatási témája kezdettől az almafák metszése, a koronaformák alakítása és a fitotechnikai műveletek vizsgálata volt. Doktori disszertációját a metszési időpontnak az almafák növekedésére és terméshozására kifejtett hatásáról írta, és 1982-ben védte meg. Hasonló témában, 10 év múlva szerezte meg a mezőgazdasági tudományok kandidátusa fokozatot.

1993-ban, Pethő Ferenc professzor nyugdíjba vonulását követően megpályázta és elnyerte a Debreceni Egyetem kertészeti tanszékének vezetői pozícióját. Tudományos tevékenysége kiterjedt az alma mellett valamennyi gazdaságilag jelentős gyümölcsstermő növény termesztésére, célozva az intenzitásnövelést, valamint a gyümölcsfajták megválasztásának és a növényi kondíció befolyásolása összefüggéseinek vizsgálatát. Szakmai irányításával a Pallagi Kísérleti Telepen 1994-től alma-, 1995-től meggy-, 1997-től pedig integrált és ökológiai művelésű almaültetvények létesültek, később sorra került a körte, a cseresznye és a szilva is. Elkötelezett híve volt az intenzív termesztésnek, a rá jellemző lendülettel magyarázta az előnyeit, és Pallagon be is mutatta, hogyan kell kialakítani és fenntartani az ilyen ültetvényeket, különös tekintettel a metszésre.

A Debreceni Egyetemen 2000-ben nevezték ki egyetemi tanárnak. Magával ragadó előadó volt, amit a hallgatói is elismertek, háromszor nyerte el *Az év oktatója* címet. Mindig nagy hangsúlyt fektetett a gyakorlatias képzésre, a „Gonda-féle humorral” fűszerezve. Évtizedeken át meghatározó

szereplője volt a végzős mérnökhallgatók sárgulási rendezvényének, valamint kiemelten jó viszonyt ápolt a kertbarát körökkel. Szaktanácsaival számos korszerű ültetvény létrejöttét segítette.

A Debreceni Egyetemen a kertészeti tanszék vezetője volt 1993-tól 2009-ig, majd az újonnan megalakuló Kertészettudományi Intézetet igazgatta 2012-ig. 1997 és 2000 között a Mezőgazdaságtudományi Kar kutatási dékánhelyettese, 2000 és 2002 között a Debreceni Tan-gazdaság és Tájkutató Intézet igazgatója is volt. Nyugdíjazása után professor emeritusként tért vissza az intézetbe oktatni, gyakorlatokat tartani.

A tudományos publikációk mellett számos, a gyakorlat számára közvetlenül hasznosítható írást is közreadott: 12 könyv szerkesztője vagy szerzője, 70 könyvfejezet írója volt, több száz szacikket írt.

Munkássága elismeréseként megkapta Debreceni Agrár Felsőoktatás Kitüntető Oklevelét, a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Kar Díszpolgári címét, az Agrár Kutatásért Emlékérmet, a Magyar Felsőoktatásért Emlékérmet. 70. születésnapja alkalmából az Életfa emléklakett bronz fokozata miniszteri elismerő kitüntetésben részesült. A 70. születésnapjára megrendezett tudományos konferencia olyan tömegeket vonzott, amihez fogható nagyon kevés volt a kar életében. Méltó ünneplés volt ez, hiszen számos nagy sikerű gyümölcsstermesztéssel kapcsolatos tanácskozás, rendezvény megszervezése fűződik a nevéhez. Metszési és művelési rendszer bemutatói a határon túlról is vonzották a vendégeket, akik a korszerű művelésmódok iránt érdeklődtek. Az alma után a csonthéjasok intenzív koronaformáival is foglalkozott, fólia alatt láthattunk nála cseresznyét és kajszit a pallagi kísérleti telepen. Mindezek után nem véletlen, hogy szakmai oldalról ő dolgozta ki a MetszONline digitális oktatási tananyagot, így még sokáig nem hagyja magára azt a sok kertészt, akik tőle akarnak megtanulni metszeni.

Dr. Apáti Ferenc

Debreceni Egyetem
Kertészettudományi Intézet

Dr. Glits Mártonra emlékezünk

Életének 89. évében elhunyt Dr. Glits Márton, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a Szent István Egyetem Növénykórtani Tanszékének egykori egyetemi tanára és tanszékvezetője.

Glits Márton 1934 május 8-án született Pécsen. Kitűnő eredménnyel érettségizett a pécsi Janus Pannonius Gimnáziumban, majd 1952-ben beiratkozott az Agrártudományi Egyetem Kert- és Szőlőgazdaság-tudományi Karára, ill. később a jogutód Kertészeti és Szőlészeti Főiskola hallgatója lett, ahol 1956-ban jeles eredménnyel okleveles mezőgazdasági mérnöki diplomát szerzett.

1957-58 között a Földművelésügyi Minisztérium Kísérleti Igazgatóságának tudományos gyakornoka volt a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Növénykórtani Tanszékén, illetve a Növényvédelmi Kutató Intézetben tudományos segédmunkatársként dolgozott.

Oktatói-kutatói munkáját 1959-től kezdte meg a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Növénykórtani Tanszékén: tanársegédi (1957-től), adjunktusi (1970-től), docensi (1978-tól), majd egyetemi tanári (1993-tól) beosztásban. Szívből szeretett tanítani. Fontosnak tartotta, hogy diákjainak a legjobb oktatási módszerekkel adhassa át tudását, így időközben mezőgazdasági középiskolai tanári oklevelét is megszerezte.

A Növénykórtan és az Integrált növényvédelem tantárgyak vizsgái a legnehezebb számonkérések közé tartoztak, de diákjai szerették, tisztelték, mert igazságosan, empatikusan és következetesen kérte számon a tananyagot. Tanítványait partnernek, vagy még inkább útítársnak tekintette, akiknek segített eligazodni a növénykórtan és a növényvédelem sokszor kacsaringós és helyenként igencsak göröngyös útvesztőin. A sikertelen vizsga kudarcát legtöbbször biztató szavak követték, így a hallgató végül derűsen lépett ki a tereméből, és új lendületet nyerve felkészült a következő számonkérésre.

A Növénykórtani Tanszék nagy elődjeinek munkáját folytatva, mindig kiemelt gondot fordított a tananyagfejlesztésre és a naprakész ismeretek átadására. 1960-tól tanszékvezető-helyettesként, majd 1985-től a Növényvédelmi Tanszék megbízott vezetőjeként, 1987-től a Növényvédelmi Intézet igazgatóhelyetteseként, és 1991-től 1999-ig a Növénykórtani Tanszék tanszékvezetőjeként látta el feladatait. Vezetői munkáját mindig lelkiismeretesen, nagy gondossággal és precizitással végezte, így 1982-1989 között oktatási, majd kutatási dékánhelyettesi feladatokkal bízták meg. Tagja volt a Kari Tanácsnak és a Professzorok Tanácsának, de az Egyetem más bizottságaiban is vállalt feladatokat. 2004. május 9-én vonult végleg nyugdíjállományba.

Kutatómunkája elsősorban a zöldségfélék kórokozóihoz kapcsolódott. Doktori címét 1969-ben „A zöldségfélék szklerotíniás betegsége és a védekezés lehetőségei” c. értekezéseért kapta,

melyet „Summa cum laude” minősítéssel védett meg a Kertészeti Egyetemen. Nyolc évvel később, 1977-ben „A tárolt gyökérzöltségek betegségei” c. értekezésével kiérdemelte a mezőgazdasági tudomány kandidátusa fokozatot. Több mint 140 publikációja jelent meg: 61 tudományos dolgozat, 54 könyv, ill. könyvrészlet, jegyzet, 25 szakcikk és egyéb közlemény. Nővényorvos hallgatóink a mai napig forgatják a Kertészeti növénykórtan c. tankönyvet, melynek társszerzője volt és melynek már a 3. átdolgozott kiadása jelent meg.

Tudását nem csak hallgatóival, hanem a gyakorlatban dolgozó szakemberekkel és az otthon kertészkedőkkel is megosztotta. Kollégáival bejárva az országot, részletes szaktanácsokkal látták el azokat, akik hozzájuk fordultak. Ezeket a tapasztalatokat és élményeket, aztán beépítette egyetemi előadásaiba. A tanulságos, vagy olykor a humor köntösébe bújtatott történetekre még közel 20 év távlatából is tisztán emlékszem.

Fontosnak tartotta, hogy a tudományos közéletben is szerepet vállaljon. Tagja volt a Mezőgazdasági Igazságügyi Szakértői Bizottság Növényvédelmi Albizottságának, a Növényegészségügyi, Vetőmag és Szaporítóanyag Minősítéssel foglalkozó EU Harmonizációs Munkacsoportnak, valamint a Nemzetközi Kertészettudományi Társaság (ISHS) Növényvédelmi Bizottságának és az Új Kertgazdaság Szerkesztő Bizottságának is.

Oktató-nevelő munkájáért 1965-ben Miniszteri Dicséretben részesült. 1970-ben a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója, 1981-ben pedig a Kiváló Munkáért kitüntetést kapott. Ismeretterjesztő munkájáért 1978-ban a TIT Elismerő Oklevelet, 1985-ben pedig Aranykoszorús Jelvényt kapott. Oktató-nevelő munkájáért a hallgatók javaslatára 1977-ben és 1980-ban a „Magister Optimus” címet nyerte el. 1997-ben megkapta a Magyar Agrártudományi Egyesület Pro Re Rustica Promovenda emlékérmét. 2001-ben az akkori Kertészettudományi Kar Pro Facultate Horticulturae emlékéremmel ismerte el tevékenységét. 2001-ben a berlini Humboldt Egyetem Kertészet- és Mezőgazdaságtudományi Kara Albrecht Daniel Thaer ezüstéremmel jutalmazta. 2004-ben az oktatási miniszter Szent-Györgyi Albert díjjal, ill. a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter Miniszteri Elismerő Oklevéllel tüntette ki. 2005-ben elnyerte a Magyar Növényvédelmi Társaság Horváth Géza emlékérmét.

Az egykori Kertészettudományi Kar egykori diákjai és oktatói nevében köszönjük az együtt töltött éveket, köszönjük a hasznos gyakorlati órákat és a kiváló előadásokat. Köszönjük a szakmai eszmecserét és köszönjük azokat a beszélgetéseket is, amik a növénykórtantól egészen távoli vizekre is elvezettek bennünket: a versekig, a művészetekig, vagy akár történelmi összefüggésekig. Emlékét megőrizzük.

Horváthné Dr. Petróczy Marietta
egyetemi docens, tanszékvezető